

2025-03-04

DNR: MIUN 2025/188

Utbildningsdepartementet

u.remissvar@regeringskansliet.se

Remiss av rapporten Nationell stödfunktion för ansvarsfull internationalisering – slutrapportering av ett regeringsuppdrag

(U2024/02810)

Mittuniversitetet har anmodats att yttra sig över rubricerad utredning och avger följande yttrande.

Sammanfattning

Mittuniversitetet har tagit del av slutrapporten av regeringsuppdraget gällande ansvarsfull internationalisering och ställer sig i huvudsak positivt till innehållet.

I yttrandet vill Mittuniversitetet framhålla positiva aspekter av de utgångspunkter och identifierade behov utredningen belyser, såväl som betoningen av samskapande och samverkan.

Mittuniversitetet efterfrågar även ett förtydligande kring dimensionering av enskild aktörs ansvar då detta påverkar dimensioneringen av den nationella stödfunktionen i sig.

Mittuniversitetet ger också sin syn på lämplig nod för en eventuell nationell stödfunktion, och förespråkar Försvarshögskolan i samverkan med andra aktörer i denna roll.

Kontakt

Telefon 010-142 80 00
Webb miun.se

Campus

Sundsvall Holmgatan 10, SE-851 70 Sundsvall
Östersund Kunskapens väg 8, SE-831 25 Östersund

Yttrande i sin helhet

Slutrapporten anger några generella ingångsvärden i arbetet som Mittuniversitetet initialt anser vara positiva. Det handlar dels om att man under "utgångspunkter i arbetet" visar en förståelse för att allt inte kan definieras från start. Såväl delrapporten från mars 2024 som slutrapporten visar även på komplexiteten i såväl termen ansvarsfull internationalisering som i det arbete som kan kopplas dit. Det är även av godo att utredningen håller för möjligt att den nationella stödfunktionen kan behöva utvecklas och förändras över tid utifrån behov och faktiskt utfall.

Vidare ser Mittuniversitetet det som värdefullt att utredningen i sin slutrapport ser universitet och högskolor och övriga aktörer som viktiga medskapare i arbetet. Rubriken "identifierade behov" lyfter även flera för sektorn viktiga aspekter. Tre exempel på detta är att ansvarsfull internationalisering inte enbart avser säkerhetsfrågor, att efterlevnad inte förslås vara en del av stödfunktionen, samt att utredningen betonar behovet av erfarenhetsutbyte.

De olika behov som slutrapporten identifierar ser Mittuniversitetet också som övergripande realistiska och relevanta. Det är extra positivt att rapporten lägger fokus på proaktivitet samt på stöd till att bygga förmåga och kultur samt att kunna ställa frågor.

Slutrapporten ser behovet av samskapande och samverkan såväl som målgruppernas inflytande, och visar på att "ett nationellt stöd kan realiseras och organiseras på olika sätt, men åtgärder behöver vidtas på tre nivåer; hos enskilda aktörer, gemensamt sektorsvis och nationellt" (s23). Vidare nämns vikten av stöd till utvecklad förmåga hos målgrupperna att själva göra balanserade bedömningar i internationella samarbeten. Detta ser Mittuniversitetet som en styrka i rapporten.

Samtidigt saknas en tydlig beskrivning av vilket ansvar den enskilda aktören förväntas ta och hur detta ska förhålla sig till stödfunktionens roll. Detta skapar otydlighet kring förväntningarna på lärosäten och andra aktörer samt kring hur arbetet med ansvarsfull internationalisering ska organiseras på

nationell nivå. Vi ser en risk att detta även leder till oklarheter kring hur stödfunktionens resurser ska dimensioneras och fördelas.

Mittuniversitetet vill här upprepa sitt inspel från remissvaret för den tidigare delrapporten. Ansvar och rådighet när det gäller ansvarsfull internationalisering måste ligga på aktörsnivå, dvs. lärosäte eller sektor, medan stödfunktionen syftar till att ge stöd. Den största volymen av arbete med ansvarsfull internationalisering kommer ske hos enskild aktör; på fakultet, institution; hos enskild forskargrupp, forskare; i enskilt samarbete eller projekt, etc. Vi ser därför en överhängande risk med att denna huvudsakliga volym av ansvarsfullhet inte omnämns, kvantifieras eller analyseras relativt identifierade behov och den nationella stödfunktionen i slutrapporten. Även om rapporten lägger vikten på proaktivt arbete, kulturbyggande etc. vill vi lyfta frågan om var nivån "enskild aktör" egentligen kommer in i slutrapporten och relativt stödfunktionen. En avgränsning gällande vad, utöver efterlevnad, som stödfunktionen nationellt *inte* kommer att göra och en konsekvensbeskrivning av vad det innebär för målgruppernas enskilda arbete och ansvar hos, samt förväntan på, enskild aktör hade varit värdefull i sammanhanget. Detta då det hade gjort ansvarsbilden för enskild aktör ännu tydligare, och behovet av resurser i nationell stödfunktion samt i den egna organisationen enklare att dimensionera.

Vad gäller stödfunktionens uppgift att möta upp frågor eller behov av ytterligare underlag för att kunna fatta beslut ser Mittuniversitetet ett behov av möjlighet till snabb återkoppling i de allra flesta fallen. Det kommer vara av stor vikt att ansvar tas av enskild aktör för god lokal inventering, identifiering och urval av de frågor som är mer komplexa och där enskild aktör inte kan agera på egen hand utan stöd. Dock måste återkopplingen kunna ske skyndsamt för att bibehålla sin legitimitet och relevans för berörda aktörer.

Det är en styrka att utredningen i sin slutrapport varit lyhörd för återkoppling i remissvar på delrapport samt vid dialogforum och därmed visar på behovet av att undvika dubblering i arbete och en alltför stor överbyggnad. I samman

anda är det även positivt att utredningen i sin slutrapport betonar vikten av att "stödja det som pågår och samverka" samt lärosätenas ansvar och rådighet relativt stödfunktionen. Mittuniversitetet ser dock att uppsättningen råd och referensgrupper i förslaget riskerar att skapa onödigt stor och ineffektiv administration och byråkrati som inte kommer gynna stödfunktionen eller dess avnämare. Istället är risken för faktisk dubblering, otydlighet i ansvar och rådighet samt en alltför stor överbyggnad, överhängande. Utredningen nämner i slutrapporten angränsande grupperingar och initiativ med vilka stödfunktionen kan samverka, och en mer realistisk och ändamålsenlig hantering borde kanske snarare, åtminstone initialt, vara en mindre kanslifunktion.

Under rubriken "ge myndigheter i uppdrag att samverka" identifieras olika organisationsmodeller för ett kansli samt möjlig organisatorisk hemvist. Bland de alternativ som lyfts ser Mittuniversitetet behov av en lösning som ger lärosätena tydlig rådighet och ansvar. Casi som lärosätetsnätverk utgör en god grund för lärande från redan pågående arbete och erfarenhetsutbyte. Det skulle kunna byggas ut till en väl fungerande nod för de mer lärosätetsnära och ej enbart säkerhetsfokuserade frågorna kring ansvarsfull internationalisering. Mittuniversitetet ser dock inte alls Campus totalförsvaret som en lämplig hemvist för den nationella stödfunktionen. En direkt koppling till Campus totalförsvaret skulle göra det väldigt svårt, för att inte säga omöjligt, att bredda ansatsen bortom säkerhet och stödfunktionen skulle ha svårt att få bred legitimitet eller uppfattas som relevant. Om en nationell stödfunktion skall införas förespråkar Mittuniversitetet snarare, som i vårt remissvar för delrapporten, att Försvarshögskolan skulle kunna utgöra värd och nod för stödfunktionen. Detta skulle i så fall ske med stöd från övriga lärosäten, finansierare, samt säkerhetsmyndigheterna, enligt en samverkansmodell liknande den som föreslås i utredningen.

Slutligen ser Mittuniversitetet på förslaget till implementering som försiktigt positivt. Viktigt att fånga upp här är behovet av förankring, samverkan, samskapande och samsyn kring grunden för de vägledande nationella riktlinjerna. Vidare poängterar vi behovet av en tydlig grundförståelse för att

fysiska mötesplatser måste stå tillbaka för mötesplatser, verktyg och information som tillgängliggörs till en bred grupp avnämare – oavsett var i landet en aktör befinner sig, samt oberoende av ekonomiska förutsättningar att kunna förflytta sig i landet. Ansvarsfull internationalisering angår många vid respektive lärosäte, och därför är tillgänglighet och transparens av största vikt.

Föredragande och beslut

Beslut i detta ärende har fattats av rektor Anders Fällström efter föredragning av Anna Lindahl. Närvarande vid den slutliga behandlingen av ärendet har prorektor Anna Olofsson, universitetsdirektör Louise Beskow, samordnare Anna Haeggström och studentrepresentanter Emil Thors och Anitra Gudmarsdotter varit.

Sundsvall 2025-03-04

Anders Fällström, rektor
Signeras digitalt via EduSign

Signature page

This document has been electronically signed
using eduSign.

eduSign